

МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА “ОДАМ АНАТОМИЯСИ ВА ФИЗИОЛОГИЯСИ” ФАНИДАН ЛАБОРАТОРИЯ МАШҒУЛОТЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ МЕТОДИКАСИ

Хамидова Дилбар Ғиёсовна
Навоий давлат педагогика институти,
Биология кафедраси ўқитувчиси

Аннотация. Ушбу тезисда масофавий таълим жараёнида “Одам анатомияси ва физиологияси” фанидан лаборатория машғулотларини ташкил этиш методикаси ҳақидаги маълумотлар баён этилган.

Калит сўзлар: ахборот-коммуникация, онлайн тизими, морфологик ва анатомик тузилиш, виртуал, индивидуал, дифференциал ёндашув, веб-квест компьютерли ўқитиш тизими.

Аннотация. В данной дипломной работе изложены сведения о методике организации лабораторных занятий по специальности «Анатомия и физиология человека» в процессе дистанционного обучения.

Ключевые слова: информационно-коммуникативные, онлайн-система, морфолого-анатомическая структура, виртуальный, индивидуальный, дифференцированный подход, компьютерная система обучения веб-квест.

Abstract. This thesis provides information about the methodology for organizing laboratory classes in the specialty “Human Anatomy and Physiology” in the process of distance learning.

Key words: information and communication, online system, morphological and anatomical structure, virtual, individual, differentiated approach, web-quest computer training system.

Жаҳонда таълим жараёнига ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш, SMART технологияси, Интерактив дастурий воситаларнинг визуал ва виртуал имкониятларига асосланган, масофавий таълим ресурслари базасини яратиш ва улардан фойдаланиб таълим самарадорлигини орттиришда алоҳида аҳамият қаратилмоқда.

Айниқса одам анатомияси ва физиологияси фанини ўқитишнинг методик таъминотини янгилаш, фанлараро алоқадорлик ва масофавий таълим имкониятларини ошириш, амалий аҳамияти сифатида лаборатория ишларни назорат қилиш ва баҳолашнинг онлайн тизимини жорий этиш, виртуал лаборатория машғулотлари, веб-квест каби технологияларидан фойдаланишда кўринади.

Лаборатория машғулотларининг мазмуни машғулотлар давомида амалга ошираладиган мақсад ва вазифалар, хусусан систематика, морфологик ва анатомик тузилишига оид маълумотларни билиш билан белгиланади. Машғулотлар давомида ўқувчилар маъруза дарсларида ўзлаштирган назарий билимларини мустаҳкамлайди; амалий кўникма ва малакага эга бўлади.

Лаборатория машғулотининг мақсади талабанинг машғулот давомида бажарадиган индивидуал ишининг натижасига боғлиқ ҳолда биринчи машғулотданок белгиланиши ва уни барча машғулотларда татбиқ этиш лозим. Лаборатория машғулотларида талабалар олдида қўйилган мақсадни амалга оширилишини доимо назорат қилиб борилиши зарур. Масофавий таълим жараёнида талаба лаборатория машғулотларини яъни ўз ўқув фаолиятини ўзи бошқариб боради; ўз-ўзини баҳолаш тизими асосида у ҳар бир машғулот якунида ўзлаштирилган билимларини ўзи баҳолайди. Бу система талабага ўзи олган билим ва кўникмаларни ўзи узлуксиз назорат қилиб бориш имконини беради.

Лаборатория машғулотларида қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- лаборатория машғулотларини режалаштириш ва ўтказиш;
- лаборатория машғулотларининг мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- талабаларда фан ва ишлаб чиқариш бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига қизиқиш уйғотиш;
- талабага натижани мустақил қўлга киритиш имкониятини яратиш;
- талабани назарий жиҳатдан тайёрлаш.

Лаборатория машғулотлари нафақат аниқ мавзу бўйича билимларни яқунлаш, балки талабаларни креатив ва ижодий фикрлаши учун ҳам муҳим манба бўлиб ҳисобланади .

Лаборатория машғулотларида мавзу мазмунига боғлиқ ҳолда таълимий, тарбиявий ва ривожлантирувчи мақсадлар белгилаб олинади. Машғулотларнинг таълимий мақсади талабанинг машғулот давомида мавзуга мувофиқ эгаллаган билим, кўникма ва малакалари билан белгиланади.

Компьютерли ўқитиш тизими-ўқув вазифаларини дастурлаштирилган воситаси бўлиб, таълим жараёнида масофавий таълимни амалга оширишда кенг қўлланилади. Бу тизим қуйидаги жараёнларни қамраб олади:

- таълим жараёнига индивидуал ва дифференциал ёндашувни амалга оширади;
- таълим олувчиларнинг хатоларини ташҳислашни ва қайтар алоқани амалга оширади;
- ўз-ўзини назорат қилиш орқали, ўқув фаолиятини тўғри изга солади;

- вақтни тежайди, таълимни оптималлаштиради;
- виртуал ўқув ахборотларини намоиш қилади;
- ҳодиса ва жараёнларни моделлаштириш ва имитатсия қилади;
- виртуал аниқликда лаборатория машғулоти, тажриба ва намоишларни ўткази олади;
- оптимал қарор қабул қилиш кўникмаларини шакллантиради;
- ўйинли вазиятларни қўллаб таълим жараёнига қизиқишни ортттиради;
- билиш ва ахборот маданиятини, ҳамда кўникма ва малакаларни шакллантиради.

Xulosa қилиб айтганда олий таълимда “Одам анатомияси ва физиологияси” фанини ўқитишда компьютерли ўқитиш тизимидан фойдаланиш талабаларнинг фанга оид компетенцияларини ривожлантиришда, назарий билимларни амалиётга тадбиқ этишда креатив фикрлашида муҳим аҳамиятга эга.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. J.O.Tolipova “Biologiyani o`qitishda innovatsion texnologiyalar” Pedagogika oliy o`quv yurti talabalari uchun darslik. Toshkent - “Cho`lpon” – 2011 y.
2. J.O.Tolipova “Pedagogik kvalimetriya moduli bo`yicha ma`ruzalar matni va amaliy mashg`ulotlar. Toshkent – 2015 y.
3. M.N.Ibodova Biologiyani ўқитишнинг интерфаол ва муаммоли изланиш методлари . Педагог журнали 11.07.2022 й
4. M.N.Ibodova Биология дарсларини ташкил этиш технологияси. Услубий қўлланма. (Академик лицей 3920001 табиий фанлар тайёрлов йўналиши ўқувчилари учун мўлжалланган). 11.08.2022 й
5. M. N. Ibodova . Effectiveness of independent work in the educational process. *Academicia An International Multidisciplinary Research Journal*. 10.10.2021г.
6. M. N. Ibodova Akademik litseylarda biologiya fanini o`qitishning interfaol va muammoli izlanish metodlaridan foydalanish texnologiyasi *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences* (E)ISSN:2181-1784 www.oriens.uz SJIF 2023 = 6.131 / ASI Factor = 1.7 3(4/2), April, 2023
7. Ibodova Mahfuza Namozovna. IMPROVING THE METHODOLOGY OF USING ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES IN IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING THE SUBJECT “ ZOOLOGY ” IN PEDAGOGICAL HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS In Volume 4, Issue 2 of *Web of Scientist: International Scientific Research Journal (WoS)* February 2023